

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

เรื่อง รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน (Standard Payment Barcode)

.....

1. เหตุผลในการออกประกาศ

คณะกรรมการระบบการชำระเงินได้กำหนดนโยบายทิศทางการชำระเงินของประเทศ มาตรฐานทางเทคโนโลยีที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงิน และหลักเกณฑ์ในการให้บริการชำระเงิน เพื่อให้รูปแบบ วิธีการ และการใช้สื่อในการชำระเงินด้านต่าง ๆ มีมาตรฐานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมาตรฐานหนึ่งที่พิจารณาดำเนินการ คือ รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน จึงเห็นควรให้ออกประกาศรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน

2. ขอบเขตการถือปฏิบัติ

ผู้ออกเอกสารการชำระเงิน และผู้ให้บริการรับชำระเงินที่ใช้รหัสแท่ง เพื่อการชำระเงินบนเอกสารการชำระเงิน

3. เนื้อหา

3.1 นิยาม

ในประกาศนี้

“รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน” หมายถึง สัญลักษณ์รหัสแท่งที่ปรากฏบนเอกสารสำหรับการชำระเงินใดๆ เพื่อใช้แสดงข้อมูลด้านการชำระเงินค่าสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยมีรูปแบบและข้อกำหนดตามประกาศนี้ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานใช้ร่วมกัน

“เอกสารการชำระเงิน” หมายถึง เอกสารที่มีรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินและข้อมูลที่จำเป็น และเพื่อใช้ในการชำระเงินค่าสินค้า หรือบริการ

“ผู้ออกเอกสารการชำระเงิน” หมายถึง บริษัท หรือ หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ให้บริการด้านต่าง ๆ ที่ประสงค์จะเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากค่าบริการนั้นๆ ด้วยการออกเอกสารการชำระเงิน โดยการพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินบนเอกสารดังกล่าว

“ผู้ให้บริการรับชำระเงิน” หมายถึง บริษัท ธนาคาร หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับชำระเงินแทนผู้ออกเอกสารการชำระเงิน ทั้งนี้รวมถึงผู้ออกเอกสารการชำระเงินที่ทำหน้าที่รับชำระเงินด้วย

“ผู้ชำระเงิน” หมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ผู้ใช้บริการที่ชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการโดยใช้เอกสารการชำระเงินผ่านผู้ให้บริการรับชำระเงิน

3.2 เงื่อนไขการใช้รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน

เงื่อนไขการใช้รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน มีดังนี้

3.2.1 โครงสร้างเนื้อหาข้อมูล และตำแหน่งการพิมพ์รหัสแท่ง ควรเป็นไปตามข้อกำหนดตามประกาศนี้

3.2.2 การนำออกใช้งานจะต้องผ่านการทดสอบและรับรองจากผู้ให้บริการรับชำระเงินก่อน และหากผู้ออกเอกสารการชำระเงินมีการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ในการพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน จะต้องทำการทดสอบใหม่ทุกครั้ง

3.3 การแสดงผลข้อมูลและรูปแบบของรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน

3.3.1 การแสดงผลข้อมูล

ต้องแสดงรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน พร้อมด้วยตัวเลขกำกับภายใต้รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินซึ่งตรงกับข้อมูลรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินนั้น ๆ

3.3.2 รูปแบบ

(1) ส่วนประกอบของรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน

- จัดพิมพ์ด้วย Code 128 จำนวน 62 หลัก (ไม่รวม Carriage Return) อยู่ในแถวเดียวกันจำนวน 1 แถว
- ความสูงของรหัสแท่งไม่น้อยกว่า 1 เซนติเมตร
- แต่ละ Field กำหนดเป็น Variable length ใช้ อักขระพิเศษ CR (Carriage Return) ซึ่งในที่นี้จะแทนด้วยเครื่องหมาย ↵ เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุดของ Field ยกเว้น Field Amount ไม่ต้องมีอักขระพิเศษ CR (Carriage Return) หรือ ↵ เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุดของ Field
- ข้อมูลรหัสแท่งใน Field ต่าง ๆ จะต้องเป็นตัวเลข (Numeric) ยกเว้น Field Prefix เป็นเครื่องหมาย Pipe (|)

(2) ข้อมูลที่ต้องพิมพ์มีดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ Field	ความยาว	คำอธิบาย
1	Prefix	1 หลัก	ต้องเป็นเครื่องหมาย Pipe () เท่านั้น สำหรับกำหนดว่าเป็นรหัสแห่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน (เครื่องหมาย Pipe “ ” คือเครื่องหมายขีดซึ่งอยู่บนเป็น Back Slash)
2	TAX ID No. Suffix	13 หลัก ต่อด้วย Suffix 2 หลัก	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับใส่เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร และรหัสอ้างอิงเลขที่บัญชี ของผู้ออกเอกสารการชำระเงิน - กรณีใช้บริการ 1 บัญชี พิมพ์เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร บริษัท 13 หลัก + suffix 2 หลัก “00” เสมอ - กรณีใช้บริการมากกว่า 1 บัญชี พิมพ์เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 13 หลัก + suffix 2 หลัก โดยบัญชีแรกเป็น “00” บัญชีต่อไปเป็น “01”, “02” ตามลำดับ - ใช้อักขระพิเศษ CR (Carriage Return) เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุด Field
3	Reference No.1 / Customer No.	18 หลัก	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับใส่เลขที่อ้างอิง พิมพ์เท่าจำนวนที่มีจริง สูงสุดไม่เกิน 18 หลัก - ใช้อักขระพิเศษ CR (Carriage Return) เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุด Field
4	Reference No. 2	18 หลัก	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับใส่เลขที่อ้างอิง พิมพ์เท่าจำนวนที่มีจริง สูงสุดไม่เกิน 18 หลัก - ใช้ อักขระพิเศษ CR (Carriage Return) เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุด Field
5	Amount	10 หลัก	<ul style="list-style-type: none"> - ใส่จำนวนเงิน สูงสุดไม่เกิน 10 หลัก รวมตัวเลขหลังจุดทศนิยม โดยไม่ต้องใส่จุดทศนิยม - กรณีอนุญาตให้ผู้ชำระเงิน ชำระค่าใช้จ่ายบางส่วนได้ ให้ใช้เลขศูนย์ “0” 1 หลักแทนการใส่จำนวนเต็ม - ไม่ต้องมีอักขระพิเศษ CR (Carriage Return) เป็นตัวกำหนดการสิ้นสุด Field
	รวม	62 หลัก	

(3) ตัวอย่างส่วนประกอบของรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน

	
I 3101099999999 01 5418781579149999 25062004 100000	
เครื่องหมาย Pipe : 1 หลัก	
Tax ID No. : 13 หลัก	
Suffix : 2 หลัก	
Reference No.1 : 18 หลัก	
Reference No.2 : 18 หลัก	
Amount : 10 หลัก	

ลำดับ	ชื่อ Field	ความยาว	ตัวอย่างข้อมูล
1	Prefix	1 หลัก	
2	TAX ID No.	13 หลัก	310109999999901↓ หรือ
3	Suffix	2 หลัก	310109999901 ↓ (กรณีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรมี 10 หลัก)
4	Reference No.1/ Customer No.	18 หลัก	005418781579149999↓
5	Reference No.2	18 หลัก	00000000025062004↓
6	Amount	10 หลัก	100000 (1,000.00 บาท)
	รวม	62 หลัก	310109999999901↓005418781579149999↓ 00000000025062004↓100000

หมายเหตุ

- กรณีผู้ออกเอกสารการชำระเงินอนุญาตให้ผู้ชำระเงิน ชำระค่าใช้จ่ายเป็นบางส่วนได้ให้ใส่ "0" (เลขศูนย์) ในช่อง Amount จากนั้นในการรับชำระค่าใช้จ่าย เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการรับชำระเงิน จะบันทึกจำนวนเงิน ที่ได้รับจากผู้ชำระเงินตามความเป็นจริง
- กรณีผู้ออกเอกสารการชำระเงินมีเลขอ้างอิงเฉพาะ Reference No. 1/ Customer No. ไม่มี Reference No.2 ให้ใส่อักขระพิเศษ CR (Carriage Return) 2 ครั้ง ก่อนใส่ข้อมูลใน Field ถัดไป เช่น |310109999999901↓005418781579149999↓↓100000
- กรณีใช้เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร 10 หลัก ให้ใส่ตัวเลขเท่าจำนวนที่เป็นจริง ตามด้วย Suffix จำนวน 2 หลัก และปิด field ด้วยอักขระพิเศษ CR (Carriage Return)

3.4 ตำแหน่งการพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินในเอกสารการชำระเงิน

3.4.1 สำหรับกรณีการใช้งานทั่วไป ผู้ออกเอกสารการชำระเงินจะต้องพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน ไว้บริเวณพื้นที่ด้านล่างของเอกสารการชำระเงิน

3.4.2 สำหรับกรณีการพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินเพื่อรองรับการทำรายการผ่านช่องทาง Electronic ขอให้พิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินไว้บริเวณพื้นที่ด้านล่างข้างขวาของเอกสารการชำระเงิน

3.4.3 พื้นที่สงวนสำหรับพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน ให้กำหนดดังนี้

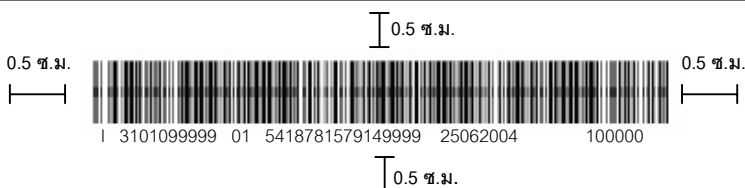
(1) พื้นที่บริเวณที่พิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินจะต้องมีสีขาว ไม่ให้มีลายน้ำ หรือลวดลายใด ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการอ่านรหัสแท่ง

(2) ให้มีพื้นที่ว่างโดยรอบบริเวณรหัสแท่ง ด้านละไม่ต่ำกว่า 0.5 เซนติเมตร ไม่ควรพิมพ์ตัวอักษร หรือเครื่องหมายใด ๆ บริเวณพื้นที่ว่างดังกล่าว นอกเหนือจากรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน และตัวเลขกำกับใต้รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินเท่านั้น

(3) ห้ามพิมพ์รหัสแท่งอื่นนอกเหนือจากรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินลงบนพื้นที่บริเวณซ้ายและขวาของรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินจนถึงขอบกระดาษด้านซ้ายและขวา

ตัวอย่างการกำหนดตำแหน่งการพิมพ์รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินในเอกสารการชำระเงิน

เพื่อเข้าบัญชี..... ☐ ธนาคาร..... ☐ ธนาคาร.....			ชุดรับชำระเงิน / PAY-IN	
☐ ธนาคาร..... ☐ ธนาคาร..... ☐ ธนาคาร.....			วันที่.....	
☐ ตัวแทนรับชำระเงิน.....			ชื่อสมาชิกบัตร.....	
			หมายเลขบัตร (Ref.1)	
			ยอดเงินถึงวันที่ (Ref. 2)	
หมายเลขเช็ค / Cheque	เช็คลงวันที่ / Date	ชื่อธนาคาร / Drawee Bank	สาขา / Branch	บาท / Baht
☒ เงินสด/Cash	จำนวนเงินเป็นตัวอักษร / Amount in words		หนึ่งพันบาทถ้วน	1,000.00 บาท / Baht

พื้นที่ว่างโดยรอบบริเวณรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน ด้านละไม่ต่ำกว่า 0.5 เซนติเมตร ไม่ควรพิมพ์ตัวอักษร หรือเครื่องหมายใด ๆ บริเวณพื้นที่ว่างดังกล่าว นอกเหนือจากรหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน และตัวเลขกำกับใต้รหัสแท่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงินเท่านั้น

3.5 ความรับผิดชอบ

ผู้ออกเอกสารการชำระเงินเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของข้อมูลที่พิมพ์ลงบนเอกสารการชำระเงิน

4. วันเริ่มต้นการถือปฏิบัติ

ให้ถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องรหัสแห่งมาตรฐานสำหรับการชำระเงิน ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2548 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2547

(ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล)
ผู้ว่าการ
ธนาคารแห่งประเทศไทย